

RISTO KOSKENSILTA

Kannattaako keskittyä?

Iida Rauma, *Seksistä ja matematiikasta*. Gummerus, Helsinki 2015. 474 s.

Uusin *Rocky*-elokuva on tavallaan mielenkiintoinen. *Creed*issa (2016), sarjan seitsemännessä osassa keskushenkilön paikan ottaa nuori Adonis. Tästä nuorukaisesta on kovasti koetettu kasvattaa säyseätä ja toimistotyöhön soveltuvaa kansalaista, mutta se ei ole onnistunut. Poika kun on sisimmältään taistelija. Turvallisen, yllällisen ja tylsän elämän sijaan Adonis päättää heittäytyä täysipäiväiseksi nyrkkeilijäksi. Hän muuttaa Philadelphiaan, suostuttelee elämänsä ehtopuolella kituuttelevan Rockyn valmentajakseen ja paneutuu kokonaisvaltaisesti harjoitteluun.

Koska *Creed* on melko kevyt elokuva, monomaaninen yhteen asiaan keskittyminen ei tuota Adonikselle suurempia ongelmia. Ker-takaikkisesta nyrkkeilyfokusoinnista huolimatta hänen onnistuu säilyttää elämässään kaikki tärkeä. Hän pysyy myötälävänä ihmisenä ja saa luji-tettua välillä rakoilevia suhteitaan äitiinsä ja uuteen rakastettuunsa. Koska tavallinen valkokaulustyöntekijän ura olisi ollut vain umpikuja, Adonis ei lopulta joudu luopumaan oikeastaan mistään.

Aiemmissa osissa Rocky toteutti samanlaisen suoraviivaisen menestystarinan. Mutta *Creed*in alussa Rocky on menettänyt nyrkkeilyn tuottaman ilon, taistelutahtonsa, vaimonsa ja ystävänsä, eikä hänellä ole elämässään enää mitään sisältöä. Luonnollisestikin Adonis saa tarinan kuluessa sytytettyä vanhan nyrkkeilijäukon sieluun taas tulen. Elämä saa jälleen täytettä, ja Rocky jaksaa käydä läpi vaikka harmaan kemoterapian päästäkseen unelmaansa.

Elokuvan alun Rocky-tilanne lienee varsin realistinen. Huippu-urheilijan tai oikeastaan kenen ta-

hansa huippu-urittajan, jolla ei ole ollut juuri muuta kuin yksi mielenkiinnon kohde, elämä saattaa romahtaa, kun tämä yksi asia katoaa. Muut elämän osa-alueet tulevat tilalle, mutta jos niihin ei ole aiemmin kiinnittänyt huomiota, ne ovat tylsiä ja silkan merkityksettömiä. Elämän täyttäminen on ylipäätään hyvin vaikeaa, ja jos sen joutuu tekemään nuoruuden jälkeen, useimmilta se vaatii suunnattomia ponnisteluja.

Tämä on yksi teema Iida Rauman romaanissa *Seksistä ja matematiikasta*. Rauma kirjoittaa toki laajalti paljon muistakin jutuista, lähinnä siitä, miten rationaalisuuden jännitteinen suhde irrationaaliseen, ruumiilliseen ja eläimelliseen näkyy vammaisuuden, eläinten, seksuaalisuuden ja muuten vaan ”epätavallisten” asioiden kohtaamisessa. Mutta kovinkaan kiinnostavaa ei ole, että ”me” uskomme olevamme evoluution huipentuma tai että ”me” uskomme voittavamme kaikki on-

gelmat silkalla järkeilyllä. Kiinnostavampaa on, miten teoksen päähenkilö Erika on täyttänyt elämänsä matematiikan tutkimisella ja häytyttänyt pois kaiken muun, erityisesti oman ruumiillisuutensa ja empaattista asennoitumista vaativat ihmis-kontaktinsa.

Teoksen alussa työn ulkopuolinen konkreettinen maailma tönäisee Erikan kirjaimellisesti rapsusia alas ja pakottaa hänet mukautumaan ruumiinsa ja psyykensä rajoituksiin. Erikalle ei jää juuri muuta kuin menneisyytensä ja vähäiset ystävyys- ja perhesuhteensa. Hän joutuu palaamaan niiden pariin ja rakentamaan elämänsä perustan uudelleen. Tämän vaikean prosessin lopussa hän saa palautettua työkykynsä ja pääsee taas matematiikan äärelle. Mutta toisin kuin *Rocky*-elokuvista, Rauman romaanin lopputulemasta voitaisiin kysyä, eikö suunnilleen onnelliselta näyttävä lopputulema kuitenkin ole aika surullinen. Kenties Erika ei lopulta saavutakaan mitään vaan päätyy vain ryömimään takaisin horisonttia kaventavaan kuiluun, josta alun perin lähtikin.

Kaiken muun syrjäyttävässä monomaanisessa keskittymisessä on samaa kuin pahanlaatuissa addiktiossa: kaikki muu on uhrattavissa yhden asian vuoksi. Voisi kuvitella, että yksiulotteiseksi tyhjennetty elämä on lopulta aika epämiellyttävä. Rauman romaani näyttäisi *Rocky*-elokuvien tapaan kuitenkin vastustavan tällaista ajatusta – jos on tosi lahjakas ja yrittää tosi paljon, voi onnistua supistamaan maailmansa pikkuruiseksi ja silti elää ihan hyvän elämän. Ehkäpä näin on, mutta meidän vähemmän huippulahjakaiden lienee silti turvallisinta tukeutua vanhaan ohjeeseen: kannattaa joko sijoittaa muniaan useampaan koriin tai kuolla rokki-iässä.